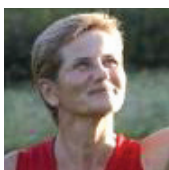

ΜΙΑ ΝΕΑ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΣΤΗΝ ΑΜΠΕΛΟΥΡΓΙΑ

Τη θέση της στην ολοκληρωμένη διαχείριση και, σιγά - σιγά, στη βιολογική, βιοδυναμική ή πιο «φυσική καλλιέργεια» θα πρέπει να δώσει η συμβατική αμπελουργία, που αυτή τη στιγμή είναι κυρίαρχη. Πιο φιλικές προς το περιβάλλον αμπελουργικές πρακτικές που θα οδηγήσουν σε μια πιο αειφόρα, εντέλεια, προσέγγιση της παραγωγής, υιοθετούν όλο και περισσότεροι, κυρίως νεότερης ηλικίας, αμπελουργοί.

ΚΕΙΜΕΝΟ

**Δρ. Χαρούλα
Σπινθηροπούλου**

* Γεωπόνος,
ειδικός
αμπελουργίας,
οινοποιός

ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ ΤΗΣ ΟΡΓΑΝΙΚΗΣ ΟΥΣΙΑΣ ΤΟΥ ΕΔΑΦΟΥΣ

Όλες οι ανθρώπινες δραστηριότητες, άλλες σε μικρότερο και άλλες σε μεγαλύτερο βαθμό, επηρεάζουν αρνητικά το περιβάλλον στο οποίο ζούμε. Ακόμα και οι γεωργικές δραστηριότητες, και στην περίπτωση μας η αμπελουργία και η παραγωγή κρασιού, αφήνουν ένα αποτύπωμα άνθρακα. Πρόκειται για τον τρόπο που μετράμε την επίδραση μιας δραστηριότητας στο περιβάλλον, μέσω της εκπομπής των αερίων του θερμοκηπίου που αυτή η δραστηριότητα επιφέρει. Τα αέρια αυτά εκφράζονται συνήθως ως ισοδύναμο διοξείδιο του άνθρακα. Ξεκινώντας από την καλλιέργεια των αμπελώνων και την παραγωγή κρασιού, τη μεταφορά του στην κατανάλωση και την απόρριψη της συσκευασίας από τον καταναλωτή, υπάρχει ένα αποτύπωμα άνθρακα, που μπορεί να μην είναι τόσο μεγάλο όσο άλλων γεωργικών προϊόντων ή δραστηριοτήτων, είναι όμως σημαντικό και θα πρέπει οι άνθρωποι του κλάδου να το λάβουμε υπόψη.

Ήπιες επεμβασεις στο περιβαλλον

Πέρα όμως από το ενεργειακό αποτύπωμα, που στο άμεσο μέλλον θα απασχολήσει αναγκαστικά τον κλάδο, το ενδιαφέρον των καταναλωτών για προϊόντα που παράγονται με πιο ήπιες, πιο φιλικές στο περιβάλλον επεμβασεις διαρκώς αυξάνει. Πολύ δε περισσότερο υπό το πρίσμα της κλιματικής αλλαγής, μιας αλλαγής που η τάση της μοιάζει ξεκάθαρη ως προς την αύξηση της ετήσιας θερμοκρασίας και της εμφάνισης ακραίων καιρικών φαινομένων, χωρίς να έχει επιβεβαιωθεί, προς το

παρόν, στη χώρα μας η προγνωστική μείωση του συνολικού ύψους βροχόπτωσης.

Αειφορες προσεγγισεις

Μπορεί ο αμπελουργός να ζωντανέψει το έδαφός του ή τουλάχιστον να μην προκαλεί την περαιτέρω υποβάθμισή του;

Το έδαφος στις περισσότερες αμπελουργικές ζώνες του κόσμου έχει αρχίσει να νεκρώνεται. Αυτός είναι ένας από τους βασικούς λόγους που πολλοί και φημισμένοι αμπελουργοί-οινοποιοί του κόσμου στράφηκαν στη βιολογική και τη βιοδυναμική αμπελουργία. Η συχνή καλλιέργεια του εδάφους, η καλλιέργειά του σε λάθος χρόνο, η χρήση ζιζανιοκτόνων, η διάβρωση κ.λπ. είναι μερικοί από τους λόγους της υποβάθμισής του.

Σημαντικό στοιχείο ενός ζωντανού εδάφους αποτελεί η οργανική ουσία. Η παρουσία της σε ένα ποσοστό μεγαλύτερο του 2-2,5% είναι σημαντική, αφού βελτιώνει τη δομή του εδάφους, βοηθά στη συγκράτηση του νερού και των θρεπτικών, στη δέσμευση του διοξειδίου του άνθρακα, αποτελεί σημαντική πηγή θρέψης των αμπελώνων, ενώ αυξάνει τη φυσική πανίδα του εδάφους που με τη σειρά της επηρεάζει όλα τα προαναφερόμενα. Η οργανική ουσία του εδάφους καταστρέφεται με τη συχνή μηχανική του κατεργασία, ενώ ένα σημαντικό ποσοστό διοξειδίου του άνθρακα εκλύεται κατά τη διάρκειά της.

Μέλημα λοιπόν του αμπελουργού θα πρέπει να είναι η διατήρηση της οργανικής ουσίας του εδάφους ή και η βελτίωσή της. Στην κατεύθυνση αυτή ωφέλιμη είναι η χρησιμοποίηση των κληματίδων των υγιών φυτών που μετά το κλάδεμα θρυμματίζονται με το ανοιξιάτικο πέρασμα με τον καταστροφέα,

Άνθρωπος και μηχανήματα

Ο άνθρωπος είναι αυτός που με τις τεχνικές που επιλέγει επηρεάζει το αποτύπωμα του άνθρακα και την αειφορία του αμπελώνα. Είναι βέβαιο ότι όσο περισσότερο χρησιμοποιούμε μηχανήματα στην εκμετάλλευσή μας, τόσο το αποτύπωμά μας είναι μεγαλύτερο. Σίγουρα δεν είναι διατεθειμένοι όλοι να χρησιμοποιούν ζώα, ούτε να γίνονται χειρωνακτικά οι αναγκαίες επεμβασεις φυτοπροστασίας κ.λπ. Η εκμηχάνιση ήρθε για να μείνει, όμως κοστίζει σε πόρους και επιβαρύνει πολύ το περιβάλλον. Οι ΑΠΕ μοιάζουν μία λύση, που όμως ακόμη είναι ακριβή. Τα ηλεκτρικά τρακτέρ προς το παρόν είναι απλησίαστα, όπως και η εγκατάσταση φωτοβολταϊκών που να εξασφαλίζουν την ενέργεια για μία αμπελοοικονομική εκμετάλλευση. Όμως στη συνεχή χρήση των μηχανημάτων, όταν υπάρχει πραγματική ανάγκη στην καλλιέργεια, οι στη θέληση των ανθρώπων για αειφόρα ανάπτυξη βρίσκεται το μέλλον.

Ο φυσικός **χλοοτάπτας** σε αντίθεση με αυτόν των ψυχανθών, σιτηρών κ.λπ., δεν προϋποθέτει **κατεργασία** του εδάφους πριν τη σπορά, ενώ συμβάλλει στη διατήρηση ή και αύξηση της **οργανικής** ουσίας. Ας σημειωθεί ότι η αυτοφυής βλάστηση που περιλαμβάνει **φυτά** όπως μαρτιάκος, αγριάδα, βέλιουρας κ.λπ. μόνο με το υπέργειο τμήμα της **προσφέρει** περίπου 100 κιλά οργανικής ουσίας το στρέμμα σε κάθε **κόψιμο**. Προφανώς υπολείπεται σε οργανική ουσία και θρεπτικά σε σχέση με το **βίκο** για παράδειγμα, που μπορεί να δώσει ως και **τριπλάσια** ποσότητα οργανικής ουσίας στο έδαφος, είναι όμως πιο **φυσικός** τρόπος και δεν κοστίζει.

ενώ στην ίδια κατεύθυνση είναι η χρήση κομπόστ από στέμφυλα, κληματίδες, άχυρο, ζεόλιθο κ.λπ. που θα προετοιμάζονται κατά τη διάρκεια μιας χρονιάς για να χρησιμοποιηθούν την επόμενη.

Παράλληλα η αποφυγή της φρέζας και η αντικατάστασή της, όπου είναι αναγκαίο, με καλλιεργητή για παράδειγμα, με την επέμβαση να γίνεται πάντα όταν το έδαφος βρίσκεται στο ρώγο του, θα βοηθήσει στην ίδια κατεύθυνση. Ακόμη καλύτερα η αποφυγή καλλιέργειας του εδάφους με τη δημιουργία μόνιμου ή περιστασιακού χλοοτάπτα ανάλογα με την περιοχή που βρίσκεται ο αμπελώνας.

. Στην πειρωτική βόρεια χώρα, ο μόνιμος χλοοτάπτας είναι κάτι που μπορεί με επιτυχία να εφαρμοστεί, ενώ στις πιο ξηρές περιοχές ο χλοοτάπτας μπορεί να διατηρηθεί το χειμώνα και την άνοιξη να κοπεί και να ενσωματωθεί με καλλιεργητή.

Ο χλοοτάπτας, παρόλο που ανταγωνίζεται το αμπέλι σε θρεπτικά και νερό (και γι' αυτόν το λόγο μπορεί να βοηθήσει στη δημιουργία πιο ισορροπημένων φυτών), συμβάλλει από την άλλη στην αύξηση της οργανικής ουσίας, στην καλύτερη διείσδυση του νερού της βροχής στο έδαφος, στην προστασία του εδάφους από τη διάβρωση, στην άμεση επέμβαση μετά από βροχή για την αντιμετώπιση μυκητολογικών ασθενειών και στη διάθεση θρεπτικών στα φυτά.

Η καλλιέργεια του εδάφους ή η χορτοκοπή πρέπει να εφαρμόζονται μόνο όταν τα ζιζάνια είναι ιδιαίτερα ανταγωνιστικά και όχι για να φαίνεται καθαρός ο αμπελώνας. Από την άλλη σίγουρα οι μικροί αμπε-

λουργοί-οινοποιοί με εκτάσεις μικρότερες των 50 στρεμμάτων μπορούν να αποφύγουν πλήρως τη ζιζανιοκτονία, ενώ σε μεγαλύτερου μεγέθους αμπελώνες μπορούν τα ζιζανιοκτόνα να χρησιμοποιούνται κάθε χρόνο σε διαφορετικό τμήμα του αμπελώνα ενώ στο υπόλοιπο να εφαρμόζεται χορτοκοπή. Σίγουρα η εφαρμογή ζιζανιοκτόνων μειώνει τον αριθμό των επεμβάσεων για τον περιορισμό των ζιζανίων σε 1-2, όμως είναι ιδιαίτερα καταστροφική για το έδαφος, τους μικροοργανισμούς του, το περιβάλλον και το ίδιο το προϊόν.

Η χρήση ορυκτών όπως ο ζεόλιθος, ο αταπουλγίτης κ.λπ. που έχουν ως στόχο τη βελτίωση της συγκράτησης νερού και θρεπτικών από το έδαφος είναι τακτική που στο μέλλον θα έχει όλο και μεγαλύτερη εφαρμογή, όπως και λιπάσματα-ενεργοποιητές, ενώ η χρήση κλασικών λιπασμάτων και κυρίως αζωτούχων θα περιοριστεί. Εξάλλου η παραγωγή κρασιών που αποτυπώνουν το terroir τους, που είναι το ζητούμενο, κατά την άποψή μου, προϋποθέτει υγιή, ζωντανά εδάφη που αναγκάζουν το ριζικό σύστημα του φυτού να αναπτυχθεί και να «κουραστεί» για να βρει τα θρεπτικά και το νερό που του χρειάζεται.

Η ΟΡΘΗ ΕΠΙΛΟΓΗ ΚΑΙ ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΤΟΥ ΦΥΤΟΥ

Για κάθε τόπο υπάρχουν το κατάλληλο υποκείμενο και η κατάλληλη ποικιλία

Στους υπό δημιουργία αμπελώνες η επιλογή του κατάλληλου υποκειμένου και της κατάλληλης ποικιλίας, προσαρμοσμένων στις εδαφοκλιματικές συνθήκες του κάθε τόπου, ιδιαίτερα ενόψει της κλιμα-

τική αλλαγή, είναι από τους σημαντικότερους παράγοντες επιτυχίας του αμπελώνα, αλλά και ένταξης του από το ξεκίνημα σε κάποιο από τα συστήματα αειφορίας που προαναφέρθηκαν. Τα φυτά που θα χρησιμοποιηθούν είναι καλύτερα να εμβολιαστούν με μυκόρριζες που θα εξασφαλίσουν καλύτερες συνθήκες ανάπτυξης και στο μέλλον μικρότερη ανάγκη ανόργανων λιπασμάτων. Σύμφωνα με μελέτες που έγιναν στο παρελθόν συγκριτικής αξιολόγησης των διαφόρων συστημάτων διαμόρφωσης, στο γραμμικό υποστυλωμένο σύστημα διαμόρφωσης (Royal, Guyot κ.λπ.) που επικρατεί στην πλειονότητα των νέων αμπελώνων στη χώρα μας η σχέση ποσότητας ποιότητας είναι καλύτερη σε σχέση με το παραδοσιακό κύπελλο.

Όμως υπό το πρίσμα της κλιματικής αλλαγής (εάν ισχύσει το σενάριο της μείωσης της βροχόπτωσης), αλλά και του μικρότερου αποτυπώματος άνθρακα προτείνεται η επιτροπή στο μέλλον σε πιο παραδοσιακά συ-

Χωρίς επέμβαση στη φύση, γεωργία δεν υπάρχει. Αυτό όμως δεν σημαίνει ότι η χρήση της γης θα πρέπει να γίνεται χωρίς κανόνες, χωρίς να μας ενδιαφέρει το αύριο.

στήματα διαμόρφωσης, όπως είναι το κύπελλο. Όπως και να έχει όμως, ανεξάρτητα από το σύστημα διαμόρφωσης που θα επιλέξει ο αμπελουργός, αυτό που έχει σημασία είναι να του εξασφαλίζει ισορροπημένα φυτά, μέτριας ζωρότητας και ευρωστίας, με καλό φωτισμό και αερισμό στο εσωτε-

ρικό του πρέμνου και γι' αυτό πιο ανθεκτικά στις ασθένειες και στην έλλειψη νερού.

ΦΥΤΟΠΡΟΣΤΑΣΙΑ

Πολλοί τρόποι ορθής χρήσης

Η τοποθέτηση παγίδων παρακολούθησης του πληθυσμού της ευδεμίδας και των κοκκοειδών ώστε να επεμβαίνουμε έγκαιρα και μόνο όταν χρειάζεται, η σεξουαλική σύγχυση για την ευδεμίδα και τον ψευδόκκοκο ώστε να περιοριστούν ή και να καταργηθούν οι επεμβάσεις για τους εχθρούς αυτούς, η χρήση βιολογικών σκευασμάτων όπως ο *Bacillus Thuringiensis*, η εναλλαγή των κλασικών μυκητοκτόνων με βιολογικά σκευάσματα, η ορθή εφαρμογή των φυτοπροστατευτικών (δε χρειάζεται να ψεκάσουμε και σειρές του γείτονα, δε χρειάζεται να χρησιμοποιούμε μεγαλύτερες δόσεις από τις αναγραφόμενες στην ετικέτα των σκευασμάτων κ.λπ.), είναι κάποιοι από τους τρόπους που ο αμπελουργός μπορεί να χρησιμοποιήσει για να περιορίσει το αποτύπωμα που αφήνει η δραστηριότητά του. 🌿

winery
Diamantakis

DIAMANTOPETRA
VIDIANO • ASSYRTIKO

Decanter

Blind tasted by **Ronan Sayburn MS, Beth Willard, Andy Howard MW** (Decanter's Wines of the Year tasting, London, 15 Oct 2020)

Part of Wines of the Year 2020: white wines

95

Rich, powerful, distinctive Greek blend with lovely ripeness of stoned fruits, saline minerality and an underlying smokiness. Very good use of oak here, subtle but adds to the complexity on the palate. Long, distinctive and smoke on the finish.

Drinking Window 2021 - 2026

www.diamantakiswines.gr